

Škofija Celje in njeni načrti

Branko Cestnik

Ustanovitev nove škofije je sama po sebi karizmatični in pastoralno-strateški trenutek. Je sad delovanja Svetega Duha in je usmerjen v prihodnost Božjega ljudstva na določenem teritoriju. Prvi pastoralni načrt Škofije Celje je bil torej vtkan že v njeno ustanovitev.

Ustanovitev novih škofij v Sloveniji, ki se je zgodila pred dvajsetimi leti, je bila del širše strategije papeža Janeza Pavla II., ki je po padcu komunizma želel okrepiti Cerkev v vzhodni Evropi. Ta proces ni izhajal le iz lokalnih potreb, ampak tudi iz vseevropskega prizadevanja za posodobitev in ožvitev cerkvenega življenja po obdobju socialistične represije. Moramo si priznati, da se v Sloveniji ideja o novih škofijah ni razvijala spontano znotraj sinodalnih razprav, temveč bolj postopoma in pod vplivom smernic iz Rima.

Iz danes zelo upoštevanega sinodalnega zornega ostaja odprto vprašanje: so nove škofije na Slovenskem nastale, ker so dozorele med duhovščino in ljudstvom ali pa so nastale predvsem zato, ker so ustrezale takratni rimski viziji nove evangelizacije? Strateški Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem, zaključen l. 2001, namreč v nobeni točki ne piše o novih škofijah – ki pa so nastale nekaj let zatem. Kar je paradoks.

Ne glede, kako odgovarjamo na vprašanje o prvi iskrici za nastanek novih škofij, je bolj pomembno dejstvo, da smo ustanovitev nove škofije na koncu pričakali v velikem veselju in upanju. Pomnimo: duhovno razpoloženje ob nastanku škofije je bilo odlično, praznično, upapolno. To je bil znak delovanja Duha in znak, da smo duhovniki in laiki škofijo še pred 21. majem 2006 (ustoličenje škofa) sprejeli kot svojo.

Po ustanovitvi je bila glavna naloga celjske škofije, da sploh »postane škofija«, kar pomeni vzpostaviti strukture, identiteto in občutek pripadnosti med verniki. Ob tem se je hitro pojavilo vprašanje namena: zakaj obstaja nova škofija. Odgovor se je oblikoval v poudarku na **občestvu** in **misijonarskem delovanju**, torej na aktivnem **oznanjevanju vere** in večji **vključenosti laikov**.

Pomemben korak je bilo **prvo pastoralno načrtovanje Škofije Celje** pod vodstvom prvega škofa Antona Stresa. Čeprav na ravni celotne slovenske Cerkve ni bilo enotnega načrta, se je celjska škofija odločila za samostojno pot. Nastal je dokument s prednostnimi nalogami za prvih sedem let, katerega vizija se je glasila: **Narediti iz celjske škofije dinamično, povezano in misijonarsko goreče krščansko občestvo**. Kakšna naj bo torej naša škofija? Odgovor: dinamična namesto statična, povezana namesto razkropljena, misijonarsko goreča namesto zgolj vztrajanja v dosedanji pastoralni.

Leta 2009 so morale župnije pripraviti lastne pastoralne načrte na štirih področjih: bogoslužje, oznanjevanje, dobrotelost in občestvo. Analiza je pokazala, da so bile župnije najmočnejše na področju bogoslužja, medtem ko so imele največ težav pri oznanjevanju in vključevanju novih sodelavcev. To kaže na izziv prehoda od tradicionalnega k bolj aktivnemu in misijonarskemu modelu Cerkve.

V obdobju med letoma 2008 in 2011 so pomembni cerkveni dogodki, kot sta vseslovenski pastoralni dan in evharistični kongres v Celju, dodatno povezali vernike in okrepili zavest o skupnosti. Hkrati so spodbudili razmišljanja o širšem pastoralnem načrtovanju na ravni celotne Slovenije, kar se je uresničilo v procesu »Pridite in poglejte«.

Ta razvoj pa je prekinila finančna afera mariborske nadškofije, ki je močno zaznamovala Cerkev na Slovenskem. Zaradi krize in odstopov vodilnih cerkvenih osebosti se je pastoralno načrtovanje ustavilo, saj je postalo pomembnejše ohranjanje stabilnosti. Kljub temu je celjska škofija uspela ohraniti nekatere rezultate svojega prvega načrtovanja. Škof Stanislav Lipovšek, ki je ta čas poleg

vodenja celjske škofije bil kot administrator vpet v reševanje mariborske nadškofije, je poprej zapisane župnijske načrte resno jemal.

Po letu 2018 je prišlo do zastoja v načrtovalni procesih. Laški župnik in dekan Rok Metličar je v tem času kot upravitelj celjske škofije zgledno opravil svoje delo, za večje premike pa je bilo jasno, da moramo najprej dobiti novega škofa ordinarija. Nov zagon se je tako začel leta 2021 z imenovanjem škofa Maksimiljana Matjaža. Pričelo se je **drugo pastoralno načrtovanje Škofije Celje**. Ustanovljen je bil strateški svet, ki je oblikoval novo pastoralno vizijo. Ob tem se spomnimo vidne vloge pokojnega mozirskega župnik in dekana Aleksandra Korena, ki je ves čas svojega delovanja v celjski škofiji poudarjal pastoralno načrtovanje in ga aktivno sooblikoval.

Vizija, ki jo je podal Škofijski strateški svet pod vodstvom škofa Maksimiljana Matjaža, se glasi: **V Svetem Duhu se prepoznavamo in oblikujemo kot dejavni in sočutni člani občestev, kot misijonarski učenci in voditelji**. V primerjavi s prvim škofijskim načrtom iz leta 2009 je v viziji iz leta 2022 zaslediti kontinuiteto in diskontinuiteto. Nadaljevanje zastavljenega je v poudarku na občestvu in misijonu, novost in nadgradnja pa je **v večji karizmatični zavesti («v Svetem Duhu»)** ter v poudarku na **učenčevstvu in voditeljstvu**.

Pastoralno načrtovanje je nujen in stalen proces, ki pomaga Cerkvi odgovarjati na družbene spremembe in notranje izzive. Celjska škofija je pri tem primer, kako lahko lokalna cerkvena skupnost kljub oviram razvija svojo identiteto in poslanstvo ter išče poti za bolj živo in vključujoče krščansko življenje.

Vprašanja za razmislek in pogovor:

- 1) Kako in koliko si bil osebno vpet v pastoralno načrtovanje duhovnega življenja v naši škofiji? Lahko deliš kakšne spomine, izkušnje, (dobre) prakse?*
- 2) Če bi sam osebno postavljaj vizijo za našo škofijo, kako bi se glasila? Kaj bi izbral za prednostne naloge?*
- 3) Kaj je lahko tvoj prispevek k oblikovanju in uresničevanju skupne vizije?*